

Hromadná pripomienka

Združenia Slatinka (ul. A. Sládkoviča 2, P. O. BOX 67, 960 01 Zvolen) a Greenpeace Slovensko (Vančurova 7, P.O. BOX 58, 814 99 Bratislava) k návrhu materiálu Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (materiál č. 4037/2014-8.2), ktorý bol na medzirezortné pripomienkové konanie (Portál právnych predpisov) predložený Ministerstvom životného prostredia SR dňa 07.02.2014.

Hromadná pripomienka bola zverejnená na portáli právnych predpisov tu:

<https://lt.justice.gov.sk/Public/MassReviewSupportByUser.aspx?instEID=191&matEID=7004&mrEID=352446>

I.

Žiadame posúdiť návrh „Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky klímy“ ako strategický dokument z hľadiska vplyvov na životné prostredie.

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: V predkladacej správe ku Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (ďalej len „Stratégia adaptácie“) sa uvádza, že stratégia nemusí byť posudzovaná z hľadiska vplyvov na životné prostredie, pretože neexistuje „v rámci relevantných medzinárodných dokumentov a právnych aktov Európskej únie a Slovenskej republiky povinnosť vypracovať národnú adaptačnú stratégiu“. Pre rozhodnutie, či bude alebo nebude materiál posudzovaný z hľadiska vplyvov na životné prostredie však je v prvom rade dôležitý zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v platnom znení. Ten v § 3 písm. c) definuje strategický dokument ako „návrh politiky, rozvojovej koncepcie, plánu a programu vrátane strategických dokumentov, spolufinancovaných Európskou úniou, ako aj ich zmeny, ktoré sú predmetom prípravy a schvaľovania na štátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni alebo ktoré sú pripravované na schválenie prostredníctvom parlamentného alebo vládneho postupu a ktoré vyžadujú predpisy, ktoré by mohli mať vplyv na životné prostredie vrátane vplyvu na chránené územia chránené podľa osobitných predpisov okrem materiálov legislatívnej povahy.“ V § 4 predmetného zákona sa opäť konštatuje, že predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov je „strategický dokument spolufinancovaný Európskou úniou, ktoré majú pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie a zároveň vytvárajú rámec na schválenie niektorých z navrhovaných činností uvedených v prílohe 8“.

Navyše, vypracovanie národnej adaptačnej stratégie bolo aj jednou z podmienok plnenia ex ante kondicionalít v rámci prípravy programového obdobia na roky 2014 – 2020 v oblasti životného prostredia pre Tematický cieľ 5: Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika. Predpokladá sa tiež, že práve Stratégia adaptácie bude základom pre financovanie projektov v rámci prioritnej osi Adaptácia na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami z Operačného programu Kvalita životného prostredia. Stratégia adaptácie je aj reakciou na dokument „Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy“, kde sa predpokladá, že Slovenská republika, obdobne ako ostatné členské krajiny, oznámia Európskej komisii informácie o svojich vnútroštátnych adaptačných plánoch a stratégiách.

Je teda nepochybné, že návrh Stratégii adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky klímy vytvára rámec na realizáciu činností, ktoré musia byť posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie, tieto činnosti by mali byť spolufinancované Európskou úniou, viaceré sa budú týkať chránených území atď. – teda ide jednoznačne o strategický dokument, ktorý by mal byť predmetom posúdenia vplyvov na životné prostredie. Podľa nášho názoru pri tom nehrá rolu, či vypracovanie takejto stratégie je povinné podľa medzinárodných dokumentov a právnych aktov.

II.

Príloha 1 Prehľad koncepčných materiálov v nadväznosti na kapitolu 6. 1 Koncepčný a legislatívny rámec - str. 21

Žiadame z prehľadu koncepčných materiálov vyradiť materiál „Stratégia protipovodňovej ochrany do roku 2020“.

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: Stratégia (niekde uvádzaný aj ako Program) protipovodňovej ochrany do roku 2020 je dokument, ktorý nemá oporu ani nadväznosť na existujúcu legislatívu, nebol spracovaný v súčinnosti so samosprávami, odborníkmi či verejnosťou, neprešiel pripomienkovaním ani procesom posúdenia vplyvov na životné prostredie, nebol nikým schválený a dokonca nie je ani verejne prístupný, ani to na základe žiadosti o sprístupnenie informácií smerovanej MŽP SR a SVP š.p. Informácie o materiály sú prístupné iba vo forme power pointovej prezentácie, na ktorú je link aj v Stratégii adaptácie.

Podľa informácie v Stratégii adaptácie obsahuje tento program zoznam takmer 600 konkrétnych projektov, ich náklady a obdobie výstavby do roku 2020 a mali by sa realizovať „hrádze, poldre, vodné nádrže, úpravy tokov alebo čerpace stanice“. Tento materiál sa teda zaberá výlučne alebo prevažne realizáciou sivej infraštruktúry. To je však v zásadnom rozpore so Zásadami a princípmi proaktívnej adaptácie definovanými v kapitole 4. Stratégie adaptácie, kde sa str. 18 uvádza, že sa majú kombinovať rôzne prístupy „s vyšším dôrazom na „zelené“ štrukturálne prístupy, ktoré sú najefektívnejšie (riešia adaptácie komplexne) a „mierne“ neštrukturálne koncepty adaptácie.“

Aj zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami vymenúva v § 4 ods. 2 niekoľko typov opatrení na ochranu pred povodňami a tými sú nielen technické opatrenia (tzv. sivá infraštruktúra), ale aj „opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom, ktorým je zložka celkového odtoku odtekajúca z povodia po povrchu terénu do vodných tokov alebo iných vodných útvarov, ako sú úpravy v lesoch, úpravy na poľnohospodárskej pôde a úpravy na urbanizovaných územiach.“

Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami v § 8 tohto zákona hovorí o tzv. Plánoch manažmentu povodňového rizika, ktoré sa spracúvajú konkrétnym postupom (ako implementácia smernice 2007/60/ES). Tieto plány manažmentu povodňového rizika majú obsahovať opatrenia dlhodobého manažmentu povodí na dosiahnutie cieľov manažmentu povodňových rizík. Plány nemajú byť iba zoznamom regulácií vodných tokov, náročných technických opatrení a infraštruktúrnych investícií, ale majú obsahovať priemet ÚSESu, ekostabilizačných opatrení, majú zohľadňovať výdavky a prínosy navrhnutých opatrení atď. V zmysle § 8 ods. 6 práve Návrhy opatrení dlhodobého manažmentu povodí ako súčasť Plánu manažmentu povodňového rizika majú byť podkladom pre územné plány. Tieto dokumenty sa v súčasnosti spracúvajú, ale ak má byť niečo konkrétne spomenuté v Stratégii adaptácie SR, tak sú to práve tieto dokumenty, nie Program protipovodňovej ochrany do roku 2020.

Je teda nepochybné, že „Stratégia/Program protipovodňovej ochrany do roku 2020“ nemôže byť strategickým alebo koncepcným dokumentom, na základe ktorého by sa malo plánovať resp. zdôvodňovať opatrenia na adaptáciu krajiny pred nepriaznivými dôsledkami zmeny klímy.

III.

kapitola 6.4. Dobré príklady z praxe - str. 34

Z odseku Vodné hospodárstvo žiadame vyradiť slová „VD Gabčíkovo“

Pripomienka je obyčajná.

Odôvodnenie: vybudovanie VD Gabčíkovo nie je možné prezentovať ako dobrý príklad adaptačného opatrenia na nepriaznivé dôsledky klímy. Táto mamutia priehrada na Dunaji nebola budovaná ako adaptačné opatrenie a už v čase svojho vzniku bola považovaná za kontroverznú. Je zrejmé, že ak aj má pozitívne vplyvy na priebeh povodní, rovnako má aj vplyvy negatívne a je diskutabilné, či za rovnaké náklady nebolo možné realizovať účinnejšie opatrenia s menšími negatívnymi vplyvmi na životné prostredie. Táto stavba je svojou podstatou v rozpore so Zásadami a princípmi proaktívnej adaptácie definovanými v kapitole 4. Stratégie adaptácie.

IV.

kapitola 7. Možné dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach – podkapitola 7.5.3 Vodné hospodárstvo - str. 51

preformulovať tretí odstavec, teda doplniť do odstavca zvýraznený text resp. vyradiť text vyčiarknutý: „Vznik ničivej povodne, okrem vysokých zrážok, spoločne podmieňujú mnohé ďalšie činitele. Okrem daných orografických, hydrogeologických, pedologických a vegetačných pomerov,

sú to nasýtenosť povodia predchádzajúcimi zrážkami, akumulovaný sneh, činnosť človeka (napríklad hospodárenie v lesoch a na poľnohospodárskej pôde, rozvoj miest, vidieckeho osídlenia a krajiny, **zrýchlenie odtoku vody z krajiny v dôsledku nevhodných regulácií vodných tokov, zvýšenia výmery spevnených plôch, neodborná výstavba retenčných priestorov, nedostatočná kapacita úprav vodných tokov a pod.**), ale napríklad aj výskyt kladných teplôt vzduchu v zime. Každá povodeň je, z hľadiska vzniku, rozsahu a priebehu, jedinečným prírodným úkazom.“

Pripomienka je obyčajná.

Odôvodnenie: na Slovensku nie je známa situácia, keď by vznikla ničivá povodeň v dôsledku neodbornej výstavby retenčných priestorov – ak sa teda nemyslí pretrhnutie ochranných hrádzí v minulosti (1965 Dunaj a pod.). Rovnako nie je možné zdôvodňovať vznik ničivej povodne v dôsledku nedostatočnej kapacity úprav vodných tokov – ak by aj boli všetky vodné toky na Slovensku upravené a zregulované (čo nie je technicky ani finančné možné, ak by sme aj prijali myšlienku totálnej devastácie vodných tokov a zhoršenia stavu všetkých vodných útvarov riek na Slovensku), voda, ktorá by v nich tiekla, by sa niekde skôr či neskôr vyliala a spôsobila povodeň – dôvodom by však nebolo to, že vodné toky nie sú upravené. Práve výlučné presadzovanie princíp tzv. flood control sa ukázal v tejto súvislosti ako tragický omyl, a postupne je nahrádzaný prístupom „flood management“.

V.

kapitola 7. Možné dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach – podkapitola 7.5.5 Energetika - str. 53

Do predposledného odstavca žiadame doplniť vetu:

„Potrebné je zvážiť reguláciu vývozu resp. zakázať vývoz energetickej biomasy mimo územia Slovenska.“

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: zdroje biomasy dokážu ako jediné čiastočne nahrádzať fosílné zdroje, ktoré musíme dovážať (plyn, ropa, uhlie). Mali by byť preto stanovené ako strategické energetické zdroje a ani v prípade nedostatku odberateľov by nemali byť vyvážané mimo územia Slovenska – radšej sa zamerať na zníženie produkcie energetickej biomasy a jej skladovanie do budúcnosti. Keď vytvárame strategické zásoby ropy a plynu, prečo by to nemalo platiť aj pre energetické zdroje biomasy.

VI.

kapitola 7. Možné dôsledky zmeny klímy v jednotlivých oblastiach – podkapitola 7.5.5 Energetika - str. 53

Pred posledný odstavec žiadame doplniť vety:

„Pri využití vodnej energie malými vodnými elektrárnami je potrebné rešpektovať Rámcovú smernicu o vodách a nerealizovať MVE s prehradením vodného toku. Odstránením a priebežným čistením sedimentov v existujúcich vodných dielach spolu so zlepšením ich technického stavu je možné zefektívniť výrobu energie v existujúcich vodných elektrárnach.“

Do posledného odstavca žiadame doplniť vetu:

„Decentralizované zdroje výroby energie dokážu lepšie odolávať klimatickým zmenám, ako veľké centralizované zdroje, zároveň lepšie eliminujú škody na rozvodných sieťach spôsobené klimatickými zmenami.“

Pripomienka je zásadná.

VII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.1. Prírodné prostredie (Horninové prostredie) – tabuľka 12 - str. 57

V časti tabuľky TVAR KRAJINY – ZMENA TVARU ÚDOLÍ V DÔSLEDKU POVODNÍ A PRÍVALOVÝCH DAŽĎOV doplniť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text):

*„zmeny tvaru krajiny vyvolávané povodňami riešiť obmedzujúcimi opatreniami a podporou prírodných procesov. **Zvýšiť inundačnú a retenčnú kapacitu krajiny, vytvoriť retenčné priestory na zachytávanie prívalových vôd a ich prevedenie na vsak na miestach pôvodnej inudácie.**“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: v súlade so Zásadami a princípmi proaktívnej adaptácie definovanými v kapitole 4. Stratégie adaptácie, kde sa str. 18 uvádza, že sa majú kombinovať rôzne prístupy „s vyšším dôrazom na „zelené“ štrukturálne prístupy, ktoré sú najefektívnejšie (riešia adaptácie komplexne) a „mierne“ neštrukturálne koncepty adaptácie.“ navrhujeme jednoznačnejšie vymedziť, že prioritu budú mať udržateľné opatrenia, nie retencia vody napr. výstavbou veľkých vodných nádrží alebo iných technických opatrení.

VIII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.2. Biodiverzita – tabuľka 14 - str. 61

V časti tabuľky VZNIK SUCHA A POVODNÍ, ZMENY HYDROLOGICKÉHO REŽIMU ... doplniť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text a vylúčiť prečiarknutý):

„vytváranie mokradí (vodné plochy, zvýšenie inundačnej a retenčnej kapacity horných a stredných tokov, obnova meandrov ~~horných vodných tokov~~)“

Pripomienka je obyčajná.

Odôvodnenie: Obnova meandrov vodných tokov sa môže realizovať všade, kde to dovoľia priestorové kapacity, nielen na horných tokoch. Viaceré úspešné príklady revitalizácie vodných tokov a obnovy meandrov na stredných či dolných úsekoch riek (dokonca aj v blízkosti sídiel) ukazujú, že je možnosť aj takýmto spôsobom účinne spomaliť prúdenie a tým aj odtok vody a sploštiť povodňovú vlnu.

IX.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.3. Sídlné prostredie – tabuľka 15 - str. 63

V časti tabuľky OPATRENIA VOČI ČASTEJŠÍM A INTENZÍVNEJŠÍM VLNÁM HORÚČAV doplniť navrhované adaptačné opatrenia v poslednom riadku takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text):

*„Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny, **legislatívne zabezpečiť účinnú ochranu nelesnej vegetácie a drevín v zastavanom území sídiel aj mimo nich a to bez paušálneho obmedzenia veľkosti drevín**“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: novelizácia zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení v r. 2013 spôsobila drastické zníženie ochrany drevín. Všetky dreviny s obvodom kmeňa do 80 cm mimo intravilánu je možné vyrábať bez povolenia a bez náhrady, čo prináša už niekoľko týždňov od účinnosti predmetnej novely zákona veľké problémy. Z dlhodobého hľadiska (v prípade, ak nebude legislatíva zmenená) hrozia škody najmä v súvislosti s potrebou adaptácie krajiny na nepriaznivé zmeny klímy. Pozitívny účinok zelene a stromov je nespochybniteľný, je však potrebné toto nielen konštatovať v učebniciach či strategických materiáloch, ale tomu prispôbiť aj legislatívu.

X.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.3. Sídlné prostredie – tabuľka 15 - str. 64

V časti tabuľky **OPATRENIA VOČI ČASTEJŠIEMU VÝSKYTU INTENZÍVNYCH ZRÁŽOK** doplňte navrhované adaptačné opatrenia takto (doplňte do odstavca **boldom** zvýraznený text a vylúčiť prečiarknutý):

*„zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia **prioritne pomocou zelenej infraštruktúry, iba výnimočne pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu.**“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: v súlade so Zásadami a princípmi proaktívnej adaptácie definovanými v kapitole 4. Stratégie adaptácie, kde sa str. 18 uvádza, že sa majú kombinovať rôzne prístupy „s vyšším dôrazom na „zelené“ štrukturálne prístupy, ktoré sú najefektívnejšie (riešia adaptácie komplexne) a „mierne“ neštrukturálne koncepty adaptácie.“ navrhujeme jednoznačnejšie vymedziť, že prioritu budú mať udržateľné opatrenia, nie retencia vody napr. výstavbou vodných nádrží alebo iba iných technických opatrení.

XI.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.2. Lesníctvo – tabuľka 18 - str. 70

Doplňte nové adaptačné opatrenie:

*„**zákaz ťažby dreva v národných parkoch holorubným spôsobom, zákaz ťažby dreva v CHKO a územiach Natura2000 takými spôsobmi, ktoré vedú k strate biodiverzity a vodozádržnej schopnosti krajiny, vrátane zákazu ťažby dreva v chránených územiach v lesných porastoch za účelom produkcie energetickej biomasy.**“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: trvalodružateľný spôsob hospodárenia v lesoch je kľúčovým opatrením pre adaptabilitu vzhľadom ku vysokému podielu lesných porastov na Slovensku. V súčasnosti je zdokumentovaný v mnohých oblastiach pokles biodiverzity v dôsledku rozsiahlych holorubov (Kysuce, Spišská Magura, Nízke Tatry a i.) a intenzívnej ťažby, pričom pokračovanie tohto trendu bude mať či priamy dopad na zníženú schopnosť adaptability krajiny na extrémny počasie (t.j. znížená vodozádržnosť pri väčších zrážkach), ale aj na adaptabilitu druhov na extrémny počasie a takisto dlhodobé zmeny klímy. Preto je veľmi dôležité, aby chránené územia spĺňali svoj prioritný účel, ktorým je ochrana prírody - hospodárenie v nich by teda bolo odlišné od zvyšku Slovenska a tieto územia tak budú prispievať k adaptabilite na zmenu klímy.

XII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.3. Vodné hospodárstvo – str. 70

Žiadame doplniť na koniec textu (pred tabuľku) tento nový odstavec aj s odkazom pod text:

V súlade s Koncepciou na ochranu vodných zdrojov Európy¹ budú v oblasti vodného hospodárstva uprednostnené prvky zelenej infraštruktúry, zelené štrukturálne prístupy a neštrukturálne koncepty adaptácie pred prvkami sivej infraštruktúry. Je potrebné opustiť doterajší systém ochrany územia bez zhodnotenia toho, čo na ňom je a akú má jeho ochrana prioritu, t.j. zvyšovať iba protipovodňovú ochranu územia miest, obcí a významných priemyselných a poľnohospodárskych

objektov a stupeň ochrany územia voliť na základe zhodnotenia ekonomických i mimoekonomických škôd a nákladov na protipovodňovú ochranu.

¹ KOM (2012) 673 - A Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: Konceptia na ochranu vodných zdrojov Európy (A Blueprint to Safeguard Europe's Water Resources), ako strategický materiál upozorňuje v nadväznosti na ďalšie materiály EÚ (ktoré sú aj podkladom pre spracovanie Stratégie adaptácie) na potrebu preferencie tzv. zelenej infraštruktúry, ktorá je „cennou alternatívou“ k infraštruktúre sivej. Cit. „K opatreniam, ktoré môžu veľkou mierou prispieť k obmedzeniu negatívnych účinkov záplav a súch, patrí zelená infraštruktúra, najmä prírodné opatrenia na zadržiavanie vody. Tieto opatrenia zahŕňajú obnovenie záplavových území a mokradí, ktoré môžu zadržať vodu v obdobiach výdatných alebo nadmerných zrážok na využitie v obdobiach nedostatku. Zelená infraštruktúra môže pomôcť zabezpečiť poskytovanie služieb ekosystému v súlade so stratégiou EÚ v oblasti biodiverzity. Zníženie zástavby pôdy predstavuje ďalšie opatrenie, ktoré môže znížiť povodňové riziká. Tieto opatrenia by sa mali začleniť do plánov vodohospodárskeho manažmentu povodí a do plánov manažmentu povodňových rizík a, ako bolo spomenuté, mali by sa stať prioritou pre financovanie v rámci SPP, Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov.“, tiež „Tlak spôsobený poľnohospodárstvom a opatreniami v rámci protipovodňovej ochrany možno zmierniť alebo mu možno zamedziť. K týmto metódam patrí rozvoj ochranných pásiem, ktoré poskytujú biologickú kontinuitu medzi riekami a ich brehmi a podľa možnosti využívajú zelenú infraštruktúru, ako napríklad obnovenie pobrežných oblastí, mokradí a záplavových území na zadržiavanie vody, podporujú biodiverzitu a úrodnosť pôdy a zamedzujú záplavám a suchám. Predstavuje to cennú alternatívu ku klasickej sivej infraštruktúre (napr. valy, hrádze a priehrady).“ atď. Aj naša národná legislatíva ráta s realizáciou nielen technických opatrení napr. na ochranu pred povodňami, ale aj s opatreniami, ktoré zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom, .. ako sú úpravy v lesoch, úpravy na poľnohospodárskej pôde a úpravy na urbanizovaných územiach (§ 4 zákona č. 7/2010 Z.z.).

XIII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.3. Vodné hospodárstvo – tabuľka 19 - str. 71

V časti tabuľky OPATRENIA ZAMERANÉ NA ZMENŠENIE MAXIMÁLNEHO PRIETOKU POVODNE doplniť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text a vylúčiť prečiarknutý):

„údržba a obnova inudáčnych území na riadenú inudáciu; ~~výstavba~~, údržba, oprava a rekonštrukcia vodných stavieb a poldrov“

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: ako v bode XII.

XIV.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.3. Vodné hospodárstvo – tabuľka 19 - str. 71

V časti tabuľky OPATRENIA NA OCHRANU ÚZEMIA PRED ZAPLAVENÍM VODOU Z VODNÉHO TOKU doplniť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text a vylúčiť prečiarknutý):

„~~podpora prirodzenej akumulácie vody v krajine; úprava vodných tokov~~, výstavba, údržba, oprava a rekonštrukcia ochranných hrádzí a protipovodňových línií pozdĺž vodných tokov“

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: ako v bode XII.

XV.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.3. Vodné hospodárstvo – tabuľka 19 - str. 71

V časti tabuľky OPATRENIA ZAMERANÉ NA ZADRŽIAVANIE A AKUMULÁCIU VÔD, UMELE USMERŇOVANIE ODTOKOVÉHO REŽIMU POVRCHOVÝCH VÔD, ... vyradiť celý riadok tabuľky.

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: Oba stĺpce obsahujú takmer identický text, teda názov skupiny opatrení je rovnaký ako opatrenia vlastné. Opatrenia sú v podstate nekonkrétnym a nejasným súhrnom rôznych opatrení z iných skupín. To spôsobuje, že všetky predošlé aj nasledujúce pomerne detailné a zdôvodnené opatrenia by mohli byť nahradené akýmikoľvek inými opatreniami napr. „na nakladanie s vodami“ (hoci aj veľkými vodnými nádržami), ktorých vplyvy na adaptáciu krajiny na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy môže byť diskutabilný a môže byť v rozpore so Zásadami a princípmi proaktívnej adaptácie definovanými v kapitole 4. Stratégie adaptácie.

XVI.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.3. Vodné hospodárstvo – tabuľka 19 - str. 71

V časti tabuľky OPATRENIA NA HOSPODÁRENIE S VODOU doplniť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text):

*„Zvýšenie efektívnosti riadenia **existujúcich** vodných diel v nestacionárnych podmienkach“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: ako v bode XII.

XVII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.5.4. Doprava – tabuľka 20 - str. 73

V časti tabuľky „VODNÁ DOPRAVA“ upraviť navrhované adaptačné opatrenia takto (doplniť do odstavca boldom zvýraznený text a vylúčiť prečiarknutý):

*„~~vybudovanie vodných diel~~, **údržba existujúcich vodných diel a ich pravidelné čistenie od sedimentov**, budovanie protipovodňových hrádzi a bariér pozdĺž vodného toku, ktoré zabránia, okrem iného, tvorbe plavebných prekážok (kmene stromov v dôsledku záplav)“*

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: budovanie nových vodných diel na zabezpečenie vodnej dopravy by prinieslo významné negatívny vplyvy na životné prostredie a zdravie obyvateľov husto osídlených území. Navyše, vplyv takéhoto opatrenia na adaptáciu krajiny na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy je diskutabilný.

XVIII.

kapitola 8. Navrhované adaptačné opatrenia v jednotlivých oblastiach – podkapitola 8.8. Medzisektorové aspekty – tabuľka 22 - str. 77

adaptačné opatrenie „SYSTEMATICKÁ KONTROLA A ODSTRANOVANIE POPULÁCIÍ INVÁZNYCH NEPÔVODNÝCH DRUHOV A EXPANDUJÚCICH DRUHOV A CHORÔB“ – doplniť vo vedľajšom stĺpci (Predpokladaný prínos pre oblasti) slovo „biodiverzita“

Pripomienka je zásadná.

Odôvodnenie: Kontrola invázných druhov je dôležitá aj pre udržanie pôvodných druhov. Napríklad šírenie norka amerického priamo ohrozuje naše pôvodné populácie vodných druhov vtáctva a na viacerých miestach spôsobilo ich prudký pokles za niekoľko rokov.